

Vierailustani 'Chelsea Flower – show':ssa 2024 ja vähän muustakin

Kiitän Hortonomien yhdistystä saamastani stipendistä Chelsea Flower Show-vierailuani varten.

Taustana tälle 'esseelle' ja vierailuni motivaatiolle alla poimintoja opinnäytetyöni aikaisista 'ajatuksista ja kirjauksista'

Opinnäytetyössäni 2023 (<https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-202401021007>) perehdyin myös suomalaisen puutarhataiteen historiaan. Iso osa puutarhakulttuurin leviämisessä Suomeen oli kartanoilla (ja huviloilla), ruukeilla ja pappiloilla. Niissä tyyliuunta oli historiallisistakin syistä ensin renesanssi, ja sitten barokki vaikutteinen. Kaupankäynnin ja matkustamisen lisääntyessä 1700-luvun lopulta mukaan tuli vaikutteita englantilaisesta maisemapuutarhasta (Olsson, 1947, s.7-8). Tyyliuuntana maisemapuutarhaa pidetään 'vastaliikkeenä' muotopuutarhoille.

Suomalaiseen puutarhataiteeseen perehtyessäni yksi mielenkiinnon kohteistani olivat isä ja poika: Svante ja Paul Olsson. Maisematyylin vaikutteita saatiin myös Ranskasta: yhtenä esimerkkinä Pariisin 'Park Monceau', joka sai vaikutteita em. maisematyylistä. Teoksessaan "Suomalaista puutarhataidetta" (Olsson, 1947, s.8) puutarha-arkkitehti Paul Olsson (1890–1973) kertoo isänsä, Helsingin ensimmäisen kaupunginpuutarhurin, Svante Olssonin (1856-1941) saaneen vaikutteita suunnitteluratkaisuihinsa em. Parc Monceausta, jossa he molemmat olivat siis vierailleet. Svante oli ihastellut maisematyylisiä, luontevasti mutkittelevia käytäviä ja nurmikumpareita, joiden lomassa äidit lapsineen viihtyivät. Svante käytti saamiaan vaikutteita useissa Helsinkiin suunnittelemissaan puistoissa, kuten esimerkiksi maisematyylisessä Tähtitorninmäen puistossa. (Olsson, 1947, s.8). Itsekin vierailin kesällä 2022 Parc Monceaussa ja yllätyin kuinka Paul Olssonin kuvaukset puistosta olivat 'kestäneet aikaa'. Historiallisesta puistosta on pidetty hyvää huolta ja se on sekä suosittu että tarpeellinen vapaa-ajanviettopaikka tiiviissä suurkaupunkirakenteessa edelleenkin.

Pariisin matkalle 2022 luonteva jatko oli kevään 2024 Lontoon vierailuni.

Lontoossa kokemastani

Chelsean lisäksi tutustuin useaan puistokohteeseen Lontoossa ja sain tätäkin kautta nauttia Britannian pitkän puutarhakulttuurin annista. Alla muutama valokuva 'matkani varrelta'.

S-kaaren käyttöä yksityisen ja julkisen tilan tienoilla (opintojen aikaisella luennolla 'tunsin piston sydämessäni' tultuani tietoiseksi käsitteestä 'Lepaan löysä', joka siis viittaa liian löysään S-kaareen.

Julkista tilaa suorakaide-muotokielellä, joka toistuu myös muotopuissa ja parvekkeissa (ja skaalassa).

Puolijulkinen tila integroi asuinrakennukset kauniilla tavalla ympäristöön. Toki monipuolinen kasvillisuus luo osaltaan monimuoisuutta pörriäisiä ja lintuja ajatellen.

jatkuu

Poimintoja itse Chelsea Flower Showsta:

Omasta suosikistani: [The National Garden Scheme Garden at RHS Chelsea Flower Show 2024 / RHS](#) (lähde)

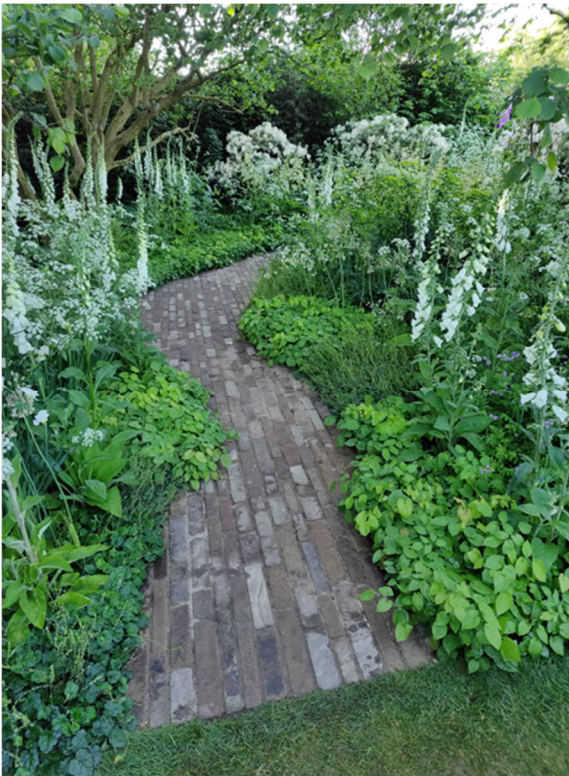
Gold medal winner

Designed by
Tom Stuart-Smith

Built by
Crocus

Sponsored by
Project Giving Back
The National Garden Scheme

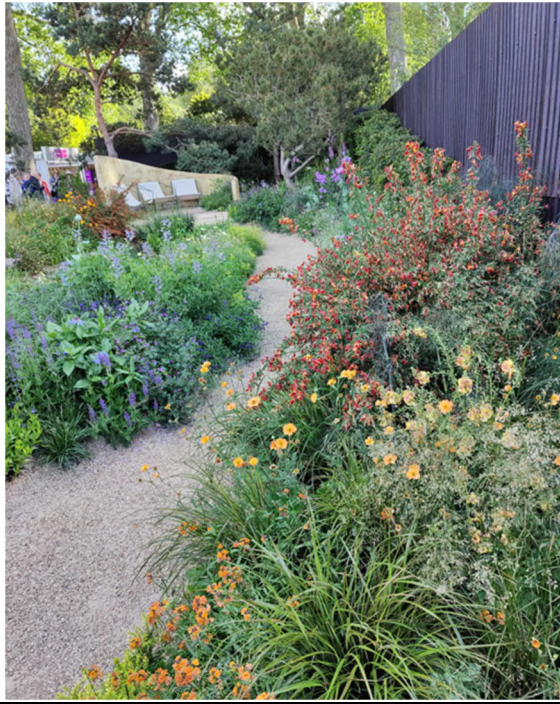
The garden has an 'edge of woodland' theme and appearance, laid out through an open hazel coppice with a collection of more drought tolerant woodland plants suited to the south east of the UK. A portion of the plants have been contributed by National Garden Scheme garden owners, symbolic of the tradition of sharing and generosity in the charity.

kuvat: Mikko Tervonen 2024

Muita poimintoja näyttelystä

Yleisesti ottaen olin hämmästynyt Show-puutarhojen suunnittelun laadusta ja rakentamisen viimeistelystä. Pitkä puutarhakulttuuri ja sen arvostus ikään kuin huokuvat eri lähteistä unohtamatta BBC:n uutislähetystä ja ohjelmasarjaa Flower Showsta.

Värien käytöstä kaipaisin lisää sisältöä esim. Lepaan rakennetun ympäristön koulutusohjelmaan tai mitäpä jos: MAS järjestäisi aiheesta kurssin?, yksi teema Viherpäiville?...

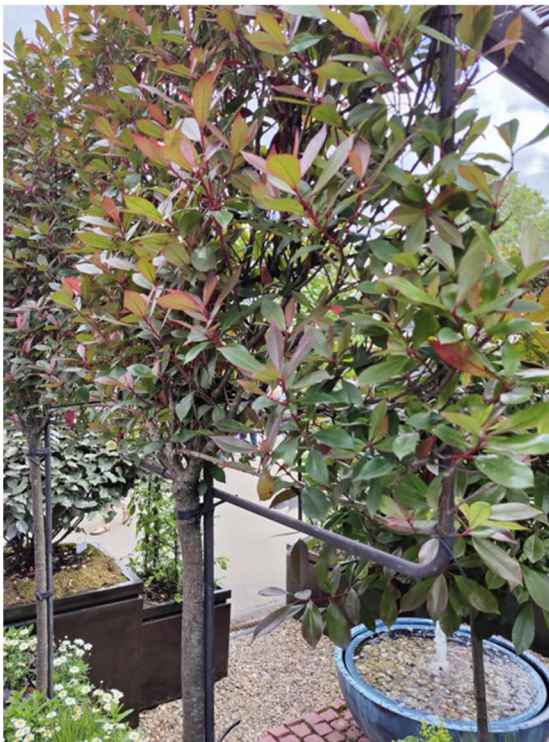

mukaan...

Heijastavia pintoja: ympäristötaiteessa, vesipinnoissa vaihdellen sään

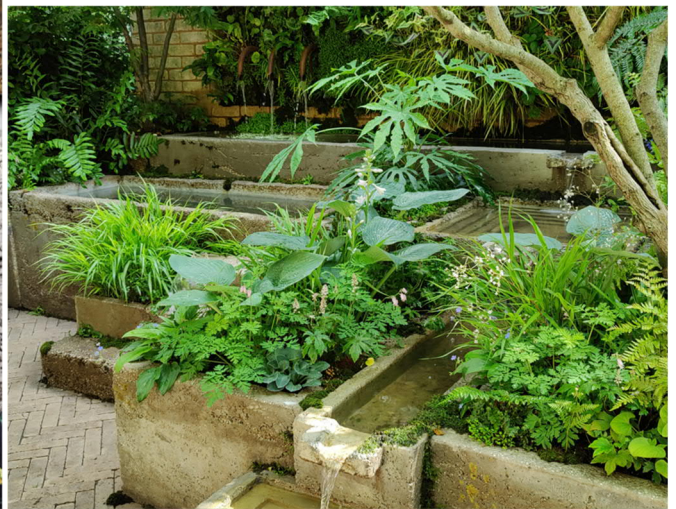
Triplan edustan katokset tulivat ainakin minulle tästä mieleen... edesmennyt isäni sanoi lapsuudenperheeni tauluista puhuessamme, että graafisen muotoon ei niin kyllästy vs. jokin esittävä aihe

Tilan ja suojan luomiseen pienkohteissa... ja miksei muissakin.

Taiteen käyttöä luomaan hyvää mieltä, katseenvangitsijaksi...

Pieni vesiaihe elävöittää oikein käytettynä yksityispihaakin. Suomessa rakennettuja vesiaiheita puutarhojen ja puistojen elementteinä on vähemmän: mutta tätä puolto korvaa kyllä sisävesistömme ja rannikkomme runsaus.

Kuva: vierailulta Kylmäpihlajan majakalle (Rauma) elokuussa 2024 ja melontaretkieni lempiyöpaikkani
Läntinen Käärmeluoto(Helsinki)

Ilahduttavin tapahtuma Lontoon reissullani oli kuitenkin ilo saada tavata ja haastatella Chelseaan konkaria Taina Suoniota. Tapasimme Cityn 'Barbican Centerissä' sateisena päivänä, mutta tämä ei suinkaan estänyt vierailusta nauttimisesta. Tutustuin kohteeseen etukäteen internetin välityksellä ja ensivaikutelmia oli se, että kuinka kukinta ja muun silmänilo oli onnistuttu ulottumaan pitkälle aikavälille. Tainan kertoessa tarkemmin kohteesta tajusin että on jo kysymys nykyajan puutarhataiteesta ja samalla puutarhatieteestä.

Barbican Centre sijaitsee n. 1 km Citystä pohjoiseen: tämä vaikuttaa Barbicanin asuntojen haluttavuuteen.

Kohteessa kannattaa käydä itse, mutta tässä muutama lähde mielenkiinnon herättämiseksi.

[About | Nigel Dunnett](#) (Professor of Planting Design and Urban Horticulture, Sheffield University)

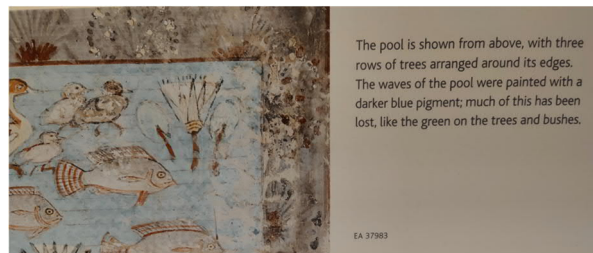
-hänen kanssaan Taina on tehnyt yhteistyötä Barbicanissa ja Chelseassa.

[Everything You Wanted to Know About Barbican Architecture](#)

Taina kertoi kuinka alueen ravintolat, terassit, museot, elokuvateatterit yms. vetävät piha/puistoalueiden lisäksi ihmisiä puoleensa...ohessa muutamia valokuviani

Barbican

vs. Mesopotamia (British Museum)

Värimaailmasta Taina kertoi Nigelin pitävän pehmeistä väreistä.

Istutukset ovat ns. luonnonmonimuotoisuus-istutuksia: kerroksellisuutta, heiniä, sipulikasveja, puuvartisissa huomioiden kannen painorajoitukset. Osana kasvualustaa on kierrätys – betonimurske, kasvualustan paksuus vaihtelee alueella: keskimäärin se on n. 300mm. Kasvualustan alla ei ole Suomessa useimmiten käytettyä muovista kennorakennetta, järviruokokerroksen avulla on päästä parempaan ja luonnonmukaisempaan ratkaisuun.

Istutusvälien tiheys vähentää hoitotarvetta ja lannoitteiden sijaan käytetään kompostiperäistä 'Mulch':ia.

Tainan ja Nigelin suosikki *Sambucus nigra* 'Black Lace' löysi tiensä Muhevaiselta siirtolapuutarhaani Helsingissä

Kävelyhaastattelussa keskustelimme mm. puutarhasuunnittelun yhdestä merkittävästä erosta Britannian ja Suomen välillä. Suomalainen suunnittelun ja rakennuttamisen kulttuuri pohjautuu tarkkoihin suunnitelmiin, joissa kasvien paikat ja määrät on tarkkaan määritelty. Jos havaitaan puute määrässä vastaanottokatselmuksessa niin yleensä tämä johtaa tuon poikkeaman korjaamiseen täydennysistutusten avulla.

Britanniassa toimintatapa on usein suuripiirteisempi: määritellään kasvit ja kasvilajien kokonaismäärät, mutta kasvien paikat istutusalueella määritellään paikan päällä. Usein tämä merkitsee suunnittelijan ja / tai hänen 'luottohenkilönsä' osallistumista paikanpäällä tehtyyn suunnitteluun.

Toimintatapa voi lopputuloksen kannalta olla parempi: antaahan se vielä suunnittelijalle tilaisuuden 'viimeistellä suunnittelu paikanpäällä'. Ammattitaidolle ja itse asiassa olemassa olevalle puutarhakulttuurille se asettaa korkeat vaatimukset. Suomalainen, etenkin 'grynderi' rakentamiseen perustuva piharakentamisen aliurakoittaminen ei tähän toimintatapaan vielä taipune.

Kun keskustelumme kasvillisuuskatoista eteni, ymmärsin Tainalta, että meillä käytetty maksaruohokatto kaipaasi rinnalleen enemmän ns. niittykattoja. Ne tukevat paremmin nyt jo hyvin ymmärrettyä luonnon monimuotoisuuden tukemista maisemasuunnittelun keinoin paljonkin paremmin kuin pelkät maksaruohokatot. Myös hulevesien pidätyskyky ja esteettisyys ovat niissä parempia. Ehkä kaavamääräyksien ja viherkertoimen painotusarvoin tätä voisi enemmänkin painottaa.

Artikkelini lopuksi omia ajatuksiani puutarha-alasta

Valmistuttuani opistohortonomiksi 1990 ('nousukauden' viime hetkillä ennen 90-luvun lamaa) ja verratessani sitä nykytilaan voinen todeta, että ala on kehittynyt yhteiskunnan, rakennusalan ja koulutuksen kehityksen myötä. Alan arvostus, näkyvyys yhteiskunnassa, koulutus ja rakentamisen määrärahat ovat

nousseet. Hyviä yrityksiä on perustettu (😊)🖤 pääomasijoittajatkin ovat huomanneet alan potentiaalin. Riskinä näkisin alan keskittyessä hintojen nousun kohteissa missä on vähän riittävän isoja tarjoajia.

Määrällisesti eniten tapahtuu suuremmissa kaupungeissa, mutta ilokseni olen huomannut, että osallistuessani Maisemasuunnittelijat ry:n työmaapäiville eri puolilla Suomea, erinomaista viheralan työtä tehdään myös pienemmissä kaupungeissa. Kunnissa on osaavaa maisemasuunnittelua ja konsulttitoimistot ovat hankkineet maisemasuunnittelun resursseja kattamaan koko Suomen. Unohtaa ei sovi varusteiden, kalusteiden ja eri materiaalien tarjonnan ja laadun parannusta, mikä osaltaan mahdollistaa suunnitteluratkaisujen monipuolisempaa käyttöä.

Verratessani kokemuksiani konsulttialalta 90-luvulla ja 2020-luvulla, huomaan laadun ja resurssien parantumisen ohella, ns. ylihinnittelun pääosin poistuneen. 90-luvulla, nuorena suunnittelijana isossa insinööritoimistossa, hämmästelini 'nousukauden hintoja'. 2020-luvulla, työskennellessäni jatko-opintojen ohella konsulttitoimistossa ja Staralla, huomasin parantuneen kilpailutuksen ja kilpailun tuloksena parannusta asiassa. Itse asiassa mielipiteeni on että vanha lausahdus 'konsultit ovat kalliita' ei pidä pääsääntöisesti paikkaansa. Toki konsulttien käytöllä on kilpailutuksen ohella hyvä olla 'vastavoima' etteivät hinnat pitkässä juoksussa karkaa. Hyvä vastavoima on kuntien omat suunnitteluresurssit.

Leikkialueista

Tänä vuonna on ollut hyvää keskustelua esimerkiksi Helsingin Sanomissa leikkialueiden 'tylsyydestä' verrattuna moniin muihin kehittyneisiin maihin. Lisäksi mm. maisema-arkkitehtien taholta olen ymmärtänyt että leikki- ja lähiliikunta-alueiden soisi olla eheämpiä kokonaisuuksia palvellen eri käyttäjäkuntia. Myönnän itsekin 'syyllistyneeni' aika ajoin liian 'pureskeltuihin' ja virikkeettömiin ratkaisuihin.

Vieraillessani syksyllä 2024 Ruotsin ja Tanskan leikki-alueilla sain vaikutelman että olemme hieman jäljessä heitä uusien leikkialueiden haasteellisuudessa ja virikkeellisyydessä. Etenkin teemalliset leikkipuistot tuntuivat olevan heillä paremmin hallussa.

Toinen huomio oli, että turvanormeja tulkitaan heillä joustavammin.

Edellä mainittuihin huomioihin tukien esitän kysymyksen (jonka toivon herättävän kriittistäkin keskustelua), että olemmeko me Suomessa menneet liian pitkälle turvanormien tulkinnassa. Tarkastajat tekevät hyvää työtä ja me suunnittelijat, rakentajat ja rakennuttajat olemme ikään kuin ulkoistaneet turva-asioiden tulkinnan. Seuraamme osin sokeasti toimintatapaa 'raportoidut turvallisuuspuutteet tulee korjata'.

Onko niin, että me suunnittelijat emme ymmärrä riittävästi turva-asioita ja tarkastajat eivät aina ymmärrä riittävästi suunnitelmallisia ratkaisuja, niin tämä johtaa 100-varmoin ratkaisuihin. Tämä on toki alan toimijoiden kannalta varsin ymmärrettävää, mutta onko toimintatapa osasy miksi olemme paikoin jäljessä läntisiä naapurimaitamme leikkialueiden virikkeellisyyden osalta?

Itse pohdin, että Suomessa tulisi sallia osassa julkisia leikkipaikkoja (ei päiväkodeissa) enemmän alemman luokan riskejä. Tällä tavoin 'luotaisiin maaperää' hieman villimmille ratkaisuille.

Hortonomien koulutuksesta

Ilokseni sain olla yksi viimeisistä vanhan opistohortonomi-tutkinnon suorittaneista, joilla oli mahdollista hyödyntää aikuiskoulutustukea tutkinnon päivittämiseksi amk-tasoiseksi. Ennakoon pelkäsin kuinka näinkin vanha mies voi opiskella nuorten joukossa.

Mutta tämä(kin) osoittautui harhaluuloksi: myös alalle kouluttautuvien kirjo on muuttunut sitten opiskeluvuosiini 1986-1990. Ennen 30-vuotias oli usein kurssin vanhin, nyt mukana on runsaasti alan vaihtajia ja muita tietämystään täydentäviä keski-ikäisiä ihmisiä.

Koulutuksen laatu 'Rakennetun ympäristön amk-hortonomi'' linjalla on hyvä ja moduuleita on monipuolisesti. Moduuleissa on lisäksi mahdollista mennä syvemmälle aihepiirissä omatoimisesti lähteiden avulla.

Varsinainen erikoistuminen esimerkiksi suunnitteluun vaatii muutakin: esimerkiksi työskentelyn konsulttitoimistossa opiskelun ohessa.

Kiitän Lepaan opettajakuntaa hyvästä opetuksesta ja ymmärrän työnne vaativan paljon.

Alan edelleen kehittymiseksi toivoisin kuitenkin lisäresursseja itseäni kiinnostavaan maisemasuunnitteluun. Lisäksi jatko-opiskelumahdollisuuksien järjestäminen maisemasuunnitteluun liittyen kaipaa yhteistä ponnistelua.

Lopuksi terveiset Lancelot 'Capabilty' Brownilta(1716-1783), jonka 'tapasin' aamulenkilläni Thamesin rantaan... 'The Father of English Landscape Garden'.

